लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति

२०७४

(फ्रिडम फोरम कार्य व्यवस्था तथा कर्मचारी व्यवस्थापन नियमावली २०६३ लाई अद्यावधिक र परिपुरक गर्न फ्रिडम फोरमको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७४ जारी गरिएको हो ।)

FREEDOM FORUM
"A Nepali CSO (civil society organization) dedicated to democracy, human rights and governance"

थापाथली, काठमाण्डौं
फो नं: ४१०२०२२/४१०२०३०
फ्याक्स :-४२२६०९९
Email: info@freedomforum.org.np

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७४

(फ्रिडम फोरम कार्य व्यवस्था तथा कर्मचारी व्यवस्थापन नियमावली २०६३ लाई अद्यावधिक र परिपूरक गर्न फ्रिडम फोरमको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७४ जारी गरिएको हो)

(क) पृष्ठभूमि :

फ्रिडम फोरमको स्थापनाको उद्देश्य लोकतन्त्र, मानव अधिकार, विचार तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता, सूचनाको हक र सार्वजनिक जवाफदेहिताको अभ्यास प्रवर्द्धन गर्नुरहेको छ । उपरोक्त उद्देश्य प्राप्तिका सन्दर्भमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण हाम्रो विशेषता हुँदाहुँदै पनि हालसम्म छुट्टै नीति निर्माण नगरी अन्य नीतिमा यो व्यवस्था राखी काम गर्दै आएको थियौं । यसै सन्दर्भमा समयको मागअनुसार विशिष्टकृत लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिको अभाव महसुस गरी उल्लेखित उद्देश्य प्राप्तिका लागि फ्रिडम फोरमले लैगिक तथा सामाजिक समावेशीतामैत्री वातावरण निर्माण गर्नका लागि **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७४** जारी गरिएको छ ।

(ख) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति :
संस्थाको संरचना, नीति, कार्यक्रम, गतिविधि, परियोजना तथा प्रतिफल लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका दृष्टिले निर्माण/मूल्यांकन गरिनेछ ।
फ्रिडम फोरमले गर्दै आएको कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका दृष्टिकोणले अनुकूल बनाई संस्थाले गरेको कार्यको समानुपातिक प्रतिफल वितरणमा जोड दिइनेछ ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति पूरा गर्नका लागि निम्न क्षेत्रहरूमा विशेष ध्यान दिइनेछ ।

(ग) साधारण सदस्यहरूमा सहभागिता

१)	संस्थाको साधारण सदस्यमा सामाजिक वञ्चितीकरणमा परेका वर्गको समानुपातिक अनुपातमा प्रतिनिधित्व हुनेछ । सोका लागि वञ्चितीकरणमा परेका वर्गका व्यक्तिहरूका लागि विशेष रणनीति तथा नीतिहरू अवलम्वन गरिनेछ ।

(घ) कार्यसमितिमा सहभागिता

१) संस्थाको कार्यसमिति **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका** दृष्टिकोणले समानुपातिक हुनेछ ।

(ङ) संस्थाको समितिहरूमा

संस्थाको कार्यसमितिअन्तर्गत रहने कुनै पनि कार्यक्रम, परियोजना कार्यान्वयन गर्ने वा संस्था मातहतको अन्य कुनै समिति गठन गर्दा समानुपातिक प्रतिनिधित्वलाई ख्याल गरिनेछ ।

(च) कर्मचारीहरूमा सहभागिता

१) संस्थाको सबै तह, कार्यक्रम, परियोजना तथा कार्यालयमा रहने कर्मचारी- उच्चदेखि निम्न तहसम्म समानुपातिकरुपमा महिला तथा बहिस्करणमा परेका वर्गको सहभागिता सुनिश्चत गरिनेछ । महिलाहरुको संख्या ३३ प्रतिशत सुनिश्चित गरिनेछ ।

(छ) कार्यक्रमको तहमा

१) संस्थाको आन्तरिक वा बाह्य कुनै पनि श्रोतमा सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरूमा वञ्चितीकरणमा परेका वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई ध्यान पुऱ्याइनेछ ।

(ज) कार्य समयसम्बन्धी व्यवस्था

१) संस्थाको कार्यालय सञ्चालन समयमा महिला तथा शारीरिक रुपमा फरक क्षमताहरूलाई विशेष अवस्थामा कार्यालय शुरु हुने समयमा १५ मिनेट ढिलो आउन र कार्यालय बिदा हुने समयमा १५ मिनेट छिटो जान सहुलियत उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(झ) क्षमता विकासमा अवसरसम्बन्धी व्यवस्था

१) संस्थाको नियमित कार्यक्रममा वा बाह्य सरोकारवाला संस्था निकायहरूबाट प्राप्त हुने तालिम तथा अन्य क्षमता अभिवृद्धिका अवसरहरूको समावेशी वितरण गरिनेछ ।

(ञ) विशेष अवस्थामा दिइने सुविधासम्बन्धी व्यवस्था

१) कुनै महिला कर्मचारीलाई महिनावारीको ३ दिनसम्मको समयमा निजलाई फिल्ड जान बाध्य गरिने छैन ।

२) कुनै महिला कर्मचारीको १ वर्षसम्मको बच्चा भएमा निजलाई स्तनपान गराउन दैनिक १ घण्टा स्तनपानका लागि समय दिइनेछ । संस्थाको आर्थिक तथा भौतिक उपलब्धताका आधारमा संस्थाको बाल स्याहार कक्ष सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

३) संस्थाको नियमितरुपमा काममा संलग्न रहेका खास सांस्कृतिक/धार्मिक समूहका तथा महिला कर्मचारीहरूका लागि प्रत्येक वर्ष आउने सम्बन्धितका सरोकारका विशेष पर्वका लागि आवश्यकताअनुसार बिदा दिइने वा खास कार्यक्रम समेत राख्न सकिनेछ ।

४)	सूर्योदयभन्दा अगाडि र साँझ परेपछिसम्म काम गर्ने महिला कर्मचारीलाई यातायातको व्यवस्था गरिनेछ ।

(ट) समिति गठन गर्ने

१	संस्थामा यो नीतिको कार्यान्वयन भएर वा नभएर कसैलाई मर्का परेमा त्यस बारे सुनुवाई गर्नको लागि कार्यसमितिका १ जना महिलासहितको बढीमा ३ जनाको **लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति** को गठन हुनेछ र सो समितिको सिफारिस मध्यनजर गर्दै कार्य समितिले अन्य विभिन्न निर्णय लिन सक्नेछ ।

(ठ) अन्य व्यवस्था :

१	संस्थामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्न प्रत्येक तीन वर्षमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण (GESI Audit) गरिनेछ ।

कार्यसमितिको बैठक २०७४/०८/२४ बाट पारित भई २०७३/०७४ को साधारणसभा (२०७४/०९/२१) बाट अनुमोदन गरिएको ।